

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyilttér sora	40 fillér

Hirdetéseket felvesz a lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudóstító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

Mi lesz?

Ahol szó esik ma a magyar állam nemzeti kiépítéséről, ott mindig késhegyig menő harc támad. Megmagyarázható ez egyrészt a reakciónak arányaiban való óriási megnövekedésével és másrészt azzal a féltékeny gonddal, mely az idea fölött állandóan őrködik. Ennek a két tényezőnek kölcsönös küzdelme azonban az idővel erejében is nőtt, annyira, hogy ma a politikai eseményeknek előterében lévén a kérdés, szinte félelmetesen hangzik a kérdés, hogy mi lesz még ezután?

Ha sötét képet akarnánk festeni, csak össze kellene gyűjteni azokat a jelenségeket nagyjából, amelyeket a nemzeti agitáció hullámverései a legutolsó időben fölvetettek, csak össze kellene rakni őket sorjában, egymás mellé, hogy a darabok egy összhangulatban érvényesüljenek s nem kellene hozzá szólnunk semmit, akkor is eleget beszélnének azok közönről, hanyagságról, soha helyre nem hozható mulasztásról és arról, hogy mindez mivel bosszulja meg magát.

Megvalljuk, hogy mikor e kérdéshez érünk, gondolkodóba estünk fölötté, vajjon fejtegetjük-e tovább? Számolva azzal a hangulattal, mely körülöttünk mindenfelé föl-föltűti fejét s amely bizonyos fásultságot, közönyt áraszt s amely mindenkit bizonyos unalommal töltött már el ennek a kérdésnek a feszegetésénél, magunk úgy érezzük, hogy elszigeteltségünk nem biztat e téren nagy eredményekkel. Érezzük, látjuk, tudjuk, hogy amit itt mondunk, hangoztatunk, az a közönség nagy részének szemében olybá tűnik föl, mint üres, tartalom nélküli szóharc, melynek következ-

ménye legföljebb annyi, hogy a tulajdonon újabb szóáradatot indít meg. Es tény, hogy laikus közönségünk, amely kényelemszeretében az orránál tovább látni nem igen szeret, az egész nemzetiségi mozgalomban nem lát mást, mint 3—4 lapnak marakodását — szerinte — nem létező dolgok hovatarozásának kérdése fölött.

Ezzel a hideg, dermedt hideggel szokott közönségünk elhárítani magától minden olyan kísérletet, amely őt ennek a küzdelemnek terén tette hívna. Sajnos, nálunk alig beszélhetünk arról a lelkes ragaszkodásról eszménk iránt, mely másutt a dolgok főirányítója és mozgója.

Ilyen körülmények között eredményt, sikert várni ott, ahol a munkára sokszor még kísérlet sem történik, merő lehetetlenség. Nem akarjuk e vádak általánosítani, de viszont annyit mindnyájan élményünk, hogy azok közöttünk többé-kevésbé, de majd mindentűt fölhozhatók.

Nem beszélünk most az országos politikának ma tapasztalt ingadozásáról, mely különösen e kérdés körül bámulos és végzetes tévedésekbe esett, hanem amikor fölvetjük a kérdést, hogy mi lesz, ha a dolgok feltételei semmiben sem változnának, tettük ezt annak gondolatára, hogy közönségünk véleménye változott.

Csak körül kell tekintünk, amikor e kérdés szobakerül nálunk, hogy lássuk az unalmat, szószakozottságot, szóval, hogy tisztában legyünk azzal, minálunk a dolog többé érdeklődést kelteni nem fog.

Pedig az ellentábor saját ügyei iránt mutatott érdeklődése semmiben sem csökkent. Nézzük lapjaikat, telve vannak olyan dolgok szellemzetetésével, melyeket ha mi saját szempon- tunkból olyan sűrűn s oly terjedel-

mesen tárgyalnánk, föl, hogy magyar lapnak olvasója nem akadna. Nézzük meg társaságaikat, milyen szigorú gonddal őrködnek affölött, hogy azok szellemét meg ne zavarja semmi. Ott nem érvényesülhet más, mint aki az ő emléjükön szitta magába a gondolkodást. És ott van aztán a társadalmi működésnek akármilyen alakja. Mindenfelé a szervezetség olyan példáival találkozunk, amelyeket nálunk hiába keresnénk.

Nem jogos-e a kérdésnek nálunk való fölvetése is, hogy mi lesz? — Nemcsak azért, mert a megnőtt s a külföld által is támogatott mozgalommal szemben erőink szinte szégyenletesen gyengéknek bizonyultak, de azért is, mert magyar közönségünk kezd belefáradni azokba a sikertelen kísérletekbe, melyeket eddig az áramlat ellen mozgósítottak.

Kérdjük hát: mi lesz?

A „Černokňazník“ sajtópőre. A legutóbbi képviselőválasztások alkalmával Rózsahegyen a pánszláv agitátorok mindent elkövettek, hogy jelöltjüket, dr. Srobár Lőrinc orvost, aki maga is egyike a leghírhedtebb izgatónak, megválasztassák. A leghíresebb agitátorok, *Hlinka* András csernovai plébános, *Jancsek* András, *Gregus* György, *Cheben* Péter, *Matyasovszky* Antal, *Szerajfin* Mihály s végül maga a jelölt dr. Srobár is, oly nagyfokú izgatást vittek végbe ott a kerületben, hogy a kir. ügyészség perbe fogta őket s az esküdt-bírótság valamennyiüket el is ítélte nemzeti-ségi izgatás miatt. Az elítelt agitátorok iránti rajongó lelkesedésből *Turzó* Gedeon 31 éves betűszedő a Túrócszentmártonban megjelenő „Černokňazník“ című tót nyelvű éleclap 1906. évi július 25-én „A rózsahegy-i foglyoknak“ cím alatt egy verset adott közre, amelyben a hódolat és tisztelet hangján emlékezett meg az elítelt agitátorokról, akik az igazságért, egy nemzet ügyéért küzde szenvednek martíromságot. A királyi ügyészség, bármilyen silány volt is a vers, de azért a benne rejlő nemzetellenes tendencia miatt perbe fogta

KÜLÖNLEGESSÉGEK
Borsalino-kalapok, cipők, magánkötők, ingekben stb.
dus választékban LANG M. ÉS FIA divatáruházában
Turócszentmártonban.

Turzó Gedeont, büntett feldicsérésének vétségéért. Csütörtökön tárgyalta ezt a büntügyet a büntető törvényszék esküdtbírósa *Sárvány* Lajos elnöklété alatt. A tárgyaláson a vádlott azzal meglegedőzött, hogy akkor, mikor verse nyomtatásban megjelent abban az élelclapban, akkor még Hlinka András és társai jogerősen el sem voltak ítélve. Az esküdtek azonban nem fogadták el a vádlott védekezését s dr. *Balds* Elemér kir. ügyész vádja után kimondták a vádlott bűnösségét. A marasztaló verdikt alapján a bíróság Turzó Gedeont büntett feldicsérésének vétségéért 4 havi fogházra ítélte el. Az ítélet ellen dr. *Ivánka* Milán védő semmisségi panaszszal élt a vádlott nevében.

Sasinek, a tótok szemefénye, a tót nyelv jogait vitatja a „Nár. Nov.”-ban. A közismert „Za tu našu slovenčinu” jelszót választotta cikkelyének címül, melynek sok mindentéle jelentése szerint sokféle kalandozik el. Beszél a törvényről, jogról, méltányosságról, a tótok törvénytisztelétől, sőt hazaszeretétől is. Szívesen elhinnék mindent s az utóbbit legszívesebben talán, ha a napról-napra fölmerülő jelenségek oly bizonyítékokat nem szolgáltatnának, amelyek arra kényszerítenek bennünket, hogy legalább is a kételkedés álláspontjára helyezkedjünk. Nem tudjuk ugyanis megérteni, hogy azok, akik a morvával, csehkel egy követ fujnak akkor, amikor a magyart és hazáját gyaláznai kell, mindazt merő hazafiaságból cselekednek.

A jövő.

Björnstjerne Björnson a fenti cím alatt legújabb kirohanásában a következőket írja: A tényezőkről, melyek Magyarországot az 1867-iki viszonylagos függetlenséghez vezették, most nem írok. Ezek csak történelmi jelentőségűek. Be akarom azonban bizonyítani,

hogy a német-osztrák vezető államférfiak elszámították magukat, amikor a magyarságból bástyát akartak csinálni a pánszlávizmus-szal szemben.

A magyar mindig fantasztikus és önmagán uralkodni nem tudó nemzet volt.

Ahelyett, hogy saját társalkosaiban igyekezett volna védelmet keresni a pánszlávizmus ellen, a tótokat gyurta át pánszlávokká s a többi nemzetiséget is saját ellenségévé.

A magyaroknak nem az a céljuk, hogy a „németek szolgálatában a bástya szerepét játsszák. Éppen úgy gyűlölik ezeket, mint a tótokat. Az ő céljuk új Törökországot teremteni Bécs kapui előtt.

Erre 1867-ben a német-osztrák vezérférfiak nem igen gondolhattak. Nem gondolhatták azt a lehetőséget, hogy a magyarok saját társalkosaikban csupán anyagot fognak érezni tevékeny képzelődésüknek. De mikor is tudtak a magyarok különbséget tenni a lehető és lehetetlen között?

Állambölcsességük végre is kezdett nem tetszeni, de mégsem annyira, hogy ez a nemtetszés cselekedetekre vezetessen. Ez azért van, mert még sokan a római állam tradícióiban élnek. Mindennek alá kell rendelnie a gépnek, az állam gépezetének; az egyenruha minél inkább ráhuzható az emberekre és a művekre, annál könnyebben megy minden.

Ez a túlhaladott, emberi jogokat sértő elv: az eltség! Ugy kísért az, mintha a XVIII. század fölvilágosító periódusát Európa sohsem élte volna át, mintha nem látta volna a francia forradalmat, mintha az amerikai egyesült államok nem is léteznének még, vagy mintha nem állana fenn a svájci szövetség közöttünk. Avagy pedig mintha a „függetlenség” fogalma még mindig tisztázva sem volna.

Az a cél, törekvés, hogy a fizetett szolgák közvetítésével erőszakosan egységessé tegyék

a szellemet, arra a gondolatra vezet vissza bennünket, hogy a magyaroknak a bástya szerepét kellett volna játszaniuk a pánszlávizmussal szemben.

A pánszlávizmus valóban olyan nagy bűn volna-e tehát, amilyennek eddig tartották s amilyennek sok ember még ma is szereti föl-tüntetni? Atéltünk már mindentéle, amiből okulhattunk volna. A pántitalianizmus milyen nagy veszéllyel fenyegette ugyancsak a kath. egyházat, de Ausztriát is, amely — mondták — nem tudná föntartani magát, ha Lombardiában és Velencében az erősségek négyüzögét elveszíteni kényszerülne.

Elvesztette s Ausztria mégis létezik, a kath. egyház szintén.

És a pángeranimizmus! Még veszedelmesebb volt, mert Európa egyensúlyát fenyegette, ami pedig akkor szent fogalom volt. De itt is kiűnt, hogy a veszedelem csak képzelt. Itália és Németország egysége némely újabb értékeket teremtett meg — a hatalmi viszonyokat megváltoztatta — és ki kívánna most vissza a régi állapotot? Meg vagyunk győződve, hogy a pánszlávizmus éppen olyan természetes erő, mint a másik két — izmus — és hogy minden kísérlet azt megfékezni — ha egy időre sikerül is —, oda fog vezetni, hogy győzedelmesen keresztül tör minden gátat. Nem marad a nemzetek között barátok nélkül és ehhez járulnak majd Oroszország újabb lehetőségei, amelyek határtalanok.

Es minnek az kézne? It a különbség, hogy a szláv nemzetek egyes részai a germánok közé vannak ékelve, úgy, hogy a dolog így még veszedelmesebb volna. De zálogul éppen az tekinthető, hogy a germánok az egész mozgalmal barátságos, sőt testvéri viszonyba lépnek.

A szlávok lelki testvérisége erősen fejlődik s ma már politikai következményei is vannak; de hogy az politikai kiképpén fog még kifejlődni, még nem bizonyos.

T Á R C A.

Villany a modern életben.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Írta: ifj. Buocz Károly.

Az esti szürkületben a szoba egyes tárgyának éles körvonalai mindjobban és jobban elmosódnak. Kint a tiszta ég, fagyos levegőt lehel a tájra. — Dolgozószobámban íróasztal mellett cigarettafüstöt fujva a magasba, gondolataimban nagy ugrással jártam a világot. Merengésemben igazán nem tudom, hogy mikor jött be a szobámba egy őszhajú, jószágot sugárzó arcú, kissé már gyengébb testerejű, de még mindig egyenes testtartású aggasztán.

— Fiam, édes fiam! — szólt az öreg, könnyes szemekkel közeledve felém — tudom, nem ismered! Nagypád vagyok, ötven éves csendes pihenésem után a földszinére vágyódtam egy pár pillanatra.

Hídeg borzadály futott át a testemen a különös vendég megjelenésére. Mert nagypámát csak arckép után ismertem. De ijedségem csakhamar eloszlott, midőn az ismeretlen atyai szeretettel keblére szorított.

A meleg tüdővélünk telefonon csengése szakította félbe. Nagypám kissé meghökken

s kérdő tekintettel nézett rám.

— A telefonon csenget — szóltam. — Ez egy oly készülék, melyen villanyáram segítségével mértőfelékre lehet beszélni.

Láttam azonban, hogy a vendégemnek valami megérthetlent mondtam. Odahívtam tehát a telefonhoz s az egyik kagylót ányújtottam neki.

— Hát meggondolta jól a dolgot és megmarad az állítása mellett?

Nagypám csak nézett a felfoghatatlan jelenség hallatára.

— Mi az, honnan jön e gyöngéd női hang? — kérde.

— Egy pár kilométer távolságról.

Midőn leült nagypám egy bőrfotelre, kérdi, hogy mi is ez a villanycsoda?

— Hogy mi a villany tulajdonképpen — mondom —, azt még nem tudja a tudományos világ. Most csupán a villany mint erőt ismerjük és csupán annak tulajdonságait ismerik az emberiség az élet minden terén szolgálatába kényszeríti. Lehet mondani, hogy ma már élni sem lehetne villany nélkül. Így például a villany igen szép világítást ad és nemcsak ilyen szűk helyen, — közben egy ótágu csillár kapcsolóját fordítottam meg s a szobám csaknem nappali fényvel lett megvilágítva —, de világít pl. a tengerpartokon több ezer gyertyafénynek megfelelő fényvel

a kikötőkbe törekvő hajóóriásoknak. A villany továbbá képes hőt kifejteni és nemcsak annyit, hogy attól egy cigarettát gyul meg, de oly hőfok érhető el a villanyal, hogy annak melegében a legnehezebb fém is megolvad tetszés szerinti kis idő alatt. Közéletben a villany melegevel főznek, sütnék, fűtenek, vasalnak stb. A villanyerővel lépten nyomon találkoznak. Némcsak apró óraműveket mozgattatunk, de hajtunk számtalan ezer lőerőt igénylő géppóriásokat, villanyvasutak egész seregét futtatunk, amelyekkel oly sebesség érhető el, hogy e tekintetben felmulthatatlanok. A villanytávíró segélyével pedig a világ bármely részéről tudunk jeleket küldeni két, esetleg egy drót segélyével, sőt legújabbban Marconi olasz mérnök készülékével még drót nélkül is tudunk jeleket küldeni meg lehetősé nagy távolságra. Röntgen meg azt fedezte fel, hogy villany segélyével oly fényugárakat lehet előállítani, amelyek képesek oly tárgyakon is áthatolni, amelyek eddig fényáthatatlanoknak tartottak, például a testben a csontok teljesen kivethetők. Legújabbban pedig a villanyt némely betegségek gyógyítására is igen sikeresen használják föl. Amerikában pedig a halálra ítélt bűnösöket villannyal végzik ki...

A mondtak mintha egy álomszágba vitték volna a nagypámát, a közbejött pár

De nem bizonytalan, hogy a germánokon mulik, vajjon az osztrák szlávok megmaradnak-e abban a kötelékben, amelyben vannak, vagy pedig háboru után csatlakoznak-e testvéreikhez.

Hogyha a germánok biztosítják nyelvük szabad használatát és vele mindazon jogokat és javakat, amelyek ma a magas kultúrával rendelkező nemzetet jellemzik — és megadják ezeket nemzetiség- és személyválogatás nélkül, bizonyára ott maradnak inkább, ahol vannak. Az én tudakozódásom az egyes osztrák szláv nemzeteknél erre a meggyőződésre vezetett.

Mindez a germánoktól függ. Különösen ha célu tűzik ki maguk elé az egyes germán népek egyefélt megállapodását a világéke biztosítása iránt; akkor a szlávok minden időben hű szövetségeseik lesznek.

Aztán a visszavonás, torzsalkodás, irigység, szűkkebltség, a mai viszonyoknak ezek a termékei önmaguktól esnek majd el. A szlávok saját műveik, munkáik részére a nyilvános, társadalmi életben közös nyelv után fognak kutatni. A német nyelv pedig egész Középeurópa összekötő nyelve leend. Olyan viszonyok támadnak majd, mint Amerikában. Ott minden nyelv talál hajlékot, minden nyelvnek nagy szabadsága van és valamennyi az angollal kapcsolódik.

Nem tudom föllozni azt az eshetőséget, hogy az osztrák férfiak és asszonyok — föltéve, hogy utódaik szerencsés jövőjére gondolnak egyáltalán, más ideálra is gondolának. Kell, hogy ez minden békebarátnak ideálja legyen. Csak kitarással küzdjenek érte.

Tudjuk, hogy itt nem csupán nyelvet, de más nagyobb nehézségeket is le kell küzdeni, de ha már lábukat sikerült a legrosszabbra tenünk, az államnak középkori fogalmára, amely az erőszak és az egyintetésre való törekvésnek intézménye és az egyszer ettől a nyelv, ilyen nagy dolog elszakad, akkor

minden mezőn és téren új tavaszi áramlat lesz már érezhető.

A modern államnak fogalma az a fogalom, hogy az egymásmellé helyezettek összessége, hogy ez a kötelék önként hozott törvényeken nyugszik a társadalom minden tagja részére egyformán, ez a modern fogalom tisztességebb szándékok fog majd teremteni, mint a régi. Ez el fogja távolítani a nehézségeket, melyeket a régi fogalom az állam szemében tulozott.

Részletekbe bocsátkozni nem feladat, a korlátok közt maradva, kénytelen vagyok most kijelenteni, hogy mindaddig, amíg az osztrák szlávok közössége nem a barátság, testvériességen nyugszik, nem segíthetnek Magyarországon lakó testvéreiknek. Amíg a fenyegetést a félelem fölvaltani nem fogja, addig ott cselekedetek sem igen lesznek.

Milyen tettről lehet itt szó? Háborúról talán? Nem, a béke erkölcsének is megvannak a maga erős eszközei, amelyek pedig biztosabban is vezetnek a célhoz, mint a háboru morálja.

Hogyha a magyarok minden társalakójuk részére egyenlő jogokat és föltétlen teljes nyelvi szabadságot nem adnak, úgy eljön az idő — biztos vagyok benne, mint ahogy ezt itt most írom —, melyben minden körülakójuk megszakit velük minden köteléket, bojkottálni fogják őket mincaddig, amíg szegyenkezni fognak, mint tisztességes férfi és asszonykhoz illik. Ez állami közvetítéssel történhetik meg, de megeshetik anélkül is; de meg fog történni egyszer biztosan, még pedig nagy egyetértéssel és nagy lelkesedéssel. Ez az igazság.

A „März“ című folyóirat január havi második füzetében jelent ez meg. Evvel a cikkével Björnson újabb láncszemet fűzött ahhoz [a kerékközözhöz, amellyel a magyar állam szekerének haladását meg akarják

akasztani. És újabb bizonyíték ez arra is, hogy a már egyszer fölvetett kérdést addig elejteni nem akarja, ameddig arra a saját nézeteinek megfelelő módon kielégítő feleletet nem kap. Miben álljon a felelet? A külföldi lapok hasábjain való vitaközösben talán? Apponyi és mások fölvilágosító levelei, cikkelyei mutatják, hogy milyen eredmény várható ez uton. A vezető államférfiak megértik, tudják s törekvéstüket nemzetiségeink kulturális egyesítését méltányolni is fogják tudni, de a külföldi közvélemény? Ez az, amely a kormányzás véleményével szemben a született ellenzékét képviselni szokta, ami annál biztosabban ébred föl, minél inkább nyilvánvaló, hogy valamely harcban a küzdőfelek gyengébbikét kell támogatni vele. Semmi okunk sincs tehát hinni, hogy ez a hangulat egykor a mi javunkra fordulna meg, vagy akár azt is, hogy elernyedjen, elsenyedjen ugy, hogy hatást kifejtjen semmiféle irányban nem volna képes többé. Igenis, számolnunk kell vele, mint olyan fényezővel, amely a külföldi sajtó máris hatalmába kerítette és számolnunk kell vele mint a kifejldhető erő olyan föltételével, amely egykor talán az állami gépezetekbe is fölhatol. Innen már csak egy lépés választ el bennünket attól, hogy a külső beavatkozások sora meginduljon.

Mindez a körülmények és föltételek legrosszabb eseteire áll csakugyan, de ki állítaná, hogy az bekövetkezni sohasem fog? Björnson cikkének a magyar nemzetet a jövőben érhető megszégyenítéséről szóló része e tekintetben nem mond lehetetlenséget. Mindez be fog következni, ha a külföldi időközben más véleményre nem hangoltatik, ha irántunk ma táplált ellenséges érzése kedvezőbbé nem változik. De hogyan?

Mindannyian tudjuk, hogy a magyar nemzet ellen ma folyó hajszaának objektív okai nincsenek, tudjuk, hogy annak megindítóit, szítóit azok közül kerülnek ki, akik a fajgyűlölet érzése által indítatva, átviszik az ellenszenvet a nemzet minden intézményére; s azok legfölbjére, az államra különösen, annál is inkább, mert az véletlenül egy szláv birodalom romjain épült föl. És mindannyian tudjuk azt is, hogy az eszköz, amelylyel a külföld egyes embereit félrevezetniük sikerült, ferdítésekől összerótt hamis információ volt, aminthogy a gyűlölet, harag ellenfelelőrl igazat még sohasem mondott. Björnson is ezek az elemek vezették félre, amikor a Magyarországgal ellen való hajsza megindítására s most ébrentartására vállalkozott. Hogy ítéleteiben őt nem a közvetlen megismerés, nem a tapasztalás vezérlik, az minden ilyenféle írásból kitűnik annak, aki a dolgokat hamis ismeri, az eseményeket tárgyilagosan ítéli meg. Gondolkodásának alapja, hogy a magyarok nyelvtől fosztják meg a tőnt nemzetiségeket, továbbá, hogy jogi szempontból is mellőzik, háttérbe szorítják, elnyomják az. Jöjjön ide és nézzen körül, s hisszük, hogy az első nap is elég lesz, hogy nézete e tekintetben megváltozzék.

Ahol az okoskodás kulcsa hamis, ott annak egész menete legföljebb a föltételezés értékével bir. Ha...

Részletekbe nem bocsátkozunk. Fölöslegesnek tartjuk azt itt, ahol minden elfogulatlan ember a sorok olvasásánál maga teheti azt, hogy a vádak tárgyalagos kriti-

pernyi hallgatás után sem szólt, csak nézett a magasba.

A telefon újra megszólalt.

— Nem kizom tovább, a mint maga mondta — mondja a telefon az előbbi édes hangon — és bevallom, hogy én is magát, és régen és ha úgy akarja, igen, a magáé...

Az utcáról egy mély trombitahang hallatszott. Nagypám arcáról erre a legnagyobb kíváncsiság hangja volt leolvasható. Az ablakhoz siettünk s a közeli ivlámpa fényében egy gépkocsi száguldott el.

— Ez egy automobil volt, amelyet szintén az a bizonyos villanyerő hajtott.

Nagypám újra leült s mintegy lehetetlen dolgok felett álmétkodva, rázta a fejét.

— Különös, elképzelhetetlen ez a villany! Koromban a villanyról csak hírből lehetett hallani.

— Bizony, csodálatos dolog és nemesak a fizikával kapcsolatban tud meglepő dolgokat előmutatni, de a chemiával is; pl. némely vegyületek képesek villanyáramot előidézni s viszont villanyárammal vegyületeket tudunk elemeire bontani.

A beállott kis csendet megint a telefon szakította meg.

— Hallgathatom én is? — kérde nagypám, miközben felállt helyéről. — Mondhatom, nagyon tetszik nekem e dolog! — s

a füléhez szorította a kagylót.

— Ha még másképp nem gondolta meg a dolgot s ha tényleg szeret, mutassa magát, de mielőbb.

Nagypám elégedett mosollyal kérde:

— Megint az édes hang? És ki ő?

— Hátha az isten is úgy akarja, a menny-asszonyom!

Nagypám meghattatn ölelt a keblére. Pillanatnyi hallgatás után, alig hallható hangon így szólt:

— Fiam, az isten vezéreljen, légy boldog! Én e zajos világban már nem tudnék élni, nekem a régi csend és nyugalom kell. Menj és siess oda, ahova hívtak. De igérd meg, hogy egyszer e villanyesodáról némi felvilágosítást is kaphatok.

— A legnagyobb örömmel igérem!

Az ismételt ülések közben nagypám eltűnt a karjaimból.

A különös jelenet annyira hatott reám, hogy arról is megfeledkeztem, hogy a becsengetett inasom az ajtónál vár parancsra. — Tóni, szólj, hogy az automobil hozza-e előre!

S amíg én a felső kabátomat felvettem, az automobil már készen állott s pár pillanat alatt oda röpített a villanyerő, ahová a szívem is vonzódtott.

kával kísérje. Aztán meg fölszöges tagadni azt, ami nincs.

Ismételjük azonban, hogy ezzel a mozgalommal, mint az idők egyik tünetével azért mégis számolnunk kell. Mert lehetnek a külföldön barátaink, akik jó véleményvel vannak irántunk, lehetnek államférfiak, akiket a mesterséges hangulatoköltés nem befolyásol, de a közönség nagy része azért mindig hallgatni fog s vezetetni fogja magát azokkal, akik itt egy zsarnok hajlamu, fantasztikus népfaj újabb, inváziójáról, vérfürdőről, vandallizmusáról regélnek. A közhangulatnak pedig természetese, hogy azok felé fog hajlani mindig, akik ebben a mondvaesinált harcban az elnyomott, gyöngébb fél szerepét játszik.

A zsidó fiatalság bálja.

Az ideoi farsang egyik legszöbb, anyagi és erkölcsi sikerekben talán leggazdagabb bálja folyt le a mult hét szombatján a „Dom” szálloda nagytermében.

Ha a lezajlott mulatságon valami kifogásolni való akadhat, ez az, hogy a mulatni vágyó publikum megfelelőbb helyiségek hiányában kénytelen báljait, mulatságait oly teremben tartani, melytől — már a hozzá forrott szemlemnél fogva — minden magyar lélek eleve idegenkedik.

Ezt az idegenkedést azonban jelen alkalommal elmosta a rendezőség böles tapintata, a szíveket eltöltő hidegséget pedig felolvasztotta az a bájos és kedves asszony- és leányserceg, mely a jelen mulatságon e komor és egy cseppet sem vonzó falak közt egybegyűlt.

Kilenc órára volt a bál kezdete hirdetve, de a publikum nagyobb fele csak féltiz felé érkezett, mikor is az öreg Pali bácsi rögön rándított egy keringőre, táncra szólítva mindazokat, kik a táncolás istennőjének szívesen áldoznak.

Ettől a pillanattól kezdve fesztelen jókedv, igazi bál hangulat uralta a lelkeket, melybe bele tudott illeszkedni, kivétel nélkül, mindenki s nem iparkodott készakarva senki azon, hogy keserű pirulákat nyellessen egyes megjelentekkel, tisztán uri passzióból.

Féltizenkettőkor vette kezdetét az első francia négyes *Bindfeld* Armin ur rendezésében, melyet negyvennégy pár táncolt két fűtzerben. Szó, ami szó, ennyi szép és bájos asszony- és leányarcot ritkán lát a mi bálzó közönségünk együtt, mint amennyi e négyes figurái közben eljett a gyönyörködő szemlélő előtt. A négyest hosszú ideig tartó csárdás követte, mely után a klarinétos éles sippja a szünóra kezdetét jelezte.

A táncközben megindult jókedv itt aztán tetőpontjára hágot. Fesztelenül mulatott mindenki, anélkül, hogy e mulatozás visszatetszést keltett volna. A jókedv, a jó hangulat annyira erőt vett a publikumon, hogy a táncrendezőnek nagy fáradságába került, míg a cigány mellől ismét a táncterembe tudta visszacsalogatni a derűs kedvben mulatozókat.

Ejfel után két óraker már a bálzóköz oszladozni kezdtek, de a második négyest, melyet *David* Károly ur rendezett, mégis harminchat pár táncolta.

A közönség legnagyobb része hajnalig kitarított s bizony már világosodott, midőn a

teremben a cigánymuzsika utolsó akkordjai is elhangzottak.

A jelen volt hölgyek névsorát itt közöljük. *Asszonyok*: Ciller Albertné, Cohn Henrikné, Dávid Károlyné, Fischer Arminné, Gráber Jakabné, Grosz Dezsőné, Grosz Samuné, Groszmann Miksáné, Groszmann Henrikné, Hédá Ferencné, Hoffmann Gyuláné (Ruttka), Jakubovics Károlyné, özv. Kollermann Józsefné, Knöpfelmacher Henrikné (Bisztricska), dr. Lax Ernőné, Links Józsefné, Löwy Mórné, Nánán Henrikné (Priekopa), Okolicsányi Ferencné, Perl Albertné, Perl Henrikné, dr. Strausz Mórné, Strelinger Henrikné, Steiner Samuné, Spitzer Albertné, Spitzer Mórné, Teltsch Gézáné, Wachsberger Lipótné (Ruttka), Wix Miksáné, Weinberger Ignárné (Szklabinya). *Leányok*: Barber Lili, Barta Micke, Bindfeld Ilonka, Berger Paula, Biecher Ida, Cohn Iolyka, Margit és Tusi, Glück Jolán és Róza, Haas Micke, Horn Helén, Kellermann Olga, Knöpfelmacher Henriette, Links Róza, Löwy Aranka, Nánán Irénke, Rosenberg Ilona, Schächter Gizella, Stein Anna, Singer Jolánka, Weinberger Iduska.

Jegyeiket részben megváltották, részben felülfizettek: Kohn Hugó, Weisz Ottó Wien, Strelinger Henrik 10—10 korona; Rakovszky Iván dr. 8 kor.; Nánán Henrik, Braun Armin, Büchler Armin, Perl Albert, Zapnik Leo, dr. Lax Adolf, Löwinger Armin 5—5 korona; N. N., Grosz Samu, 4—4 korona; Waldmann Miksa, Stein Mór, Rosenberg S., N. N., Neepáli papírgyár, Perl Zsignond, Klein Sándor, Toperczer Sándor, Honéczy Sándor 3—3 kor.; Links A., Spitzer A., Links Adolf, Kellermann Armin, Teltsch Géza, Fischer Armin, Hoffmann Gyula, Wix Miksa, Okolicsányi, Haas Jakab, Spitz Henrik, Dugovich Titus, Singer Mór, Révész Emil, Cohn Henrik, Kohn Sándor, Steiner Mór, Spitzer Mór, Links József, Adler Adolf, Rösztler József 2—2 kor.; Jakubovics Leo, Weizenstein H., Weizenstein D., Steiner Lajos, Wachsberger Lipót, Havas Kálmán, Popper Arpád, Havas Samu, Braun Samu, Patsch Kálmán, Steiner Samu 1—1 korona.

A turóczentmártoni opera.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Nem ironizálok, se nem tulozok akkor, mikor a helybeli műkedvelők társulatát az opera névvel illetem. Természetesen nem budapesti, bécsi, berlini operára gondolok ilyenkor, hanem az operára kisebb kiadásban, mondjuk dióhéjban.

Zenész vagyok. Az egész családom az, sőt nagyapámmak nagyapja is muzsikos volt. Nekem is szép jövőt jósoltak a jósnak most is, csak tovább képezésem magamat a zenében. De én is azt tartom: „E duobus malis minimum eligendum”. Két rossz közül a kisebbik választandó. Nem minden zenésznek, avagy művésznék utja van rózsákkal telehintve, ugyszintén egy író, politikus, a közügy szolgáltatában állónak utja is sokszor tövises, sikamlós. Tehát ősse a kő! Én inkább az utóbbit választom. Hazánkban mindenki politizál, mindenki az „ügyet” akarja szolgálni, akár van hozzá „dunszt”-ja, akár nincs. Miért tegyek én kivételt?

Hiszen nekem is jogom van hozzá s ezt

a jogot el nem vitathatja tölem senki.

Dohát ne erről ovesegjünk!

Megfordultam nem egyszer a budapesti „Vigadó”-ban. Végighallgattam a hangversenyzők művészi produkcióit. Közreműködtem vidéki filharmonikus hangversenyeken éveken keresztül. Azt hiszem, mindezen körülmények eléggé amellett vallanak, hogy zenei ízlésemnek, kritikai képességemnek kell lenni, ahogy tudok különbséget tenni a jó s rossz, a szép s nem szép zene között.

A véletlen úgy hozta magával, hogy véletlenül megjelenhettem a helybeli zeneműkedvelők mult vasárnapi próbáján. El kell ismernem, hogy a helybeli műkedvelők próbái előadása nemcsak elragadótt, megilletett s bámulnba ejtett, hanem onnét azaz a fellette kellemes benyomással távoztam, hogy vidéken műkedvelő zenekart még nem hallottam, mely a művészeti tükely oly magas fokán állana, mint a helybeli!

Ha végignézzük a vidéki hangversenyek műsorát, úgy legelőbbje afféle mixtum kompositum, izéles tervszerűség nélkül összetakolt darabocskák, melyek teljesen kizárják, hogy zeneérő ember egy-egy mester stíluszában elmélyedhessen, annak irányával teljesen megismerve a műsor egyes számait, természetesen mi voltukban élvezhesse. Minden műsor hőmérője úgy az előadó, mint az azt meghallgató közönség zenei műveltségének. — Tervszerűség, céltudatos eljárás nélkül minden művész előadás nem egyéb ide-odakapkodásnál s szemfényvesztésnél. A vidéki zenei viszonyok javulását s emelkedését jelezni fogja a helybeli műkedvelők avagy művészek mai hangversenye.

A gazdag műsorból csak egynéhányat említek fel és pedig: Lehár, Egyveleg a „Vig” özevgy”-ből; Grieg, Menuett. A mennyi szépség, teltség, mélyeség temperamentumot az említett művekbeli ki lehet aknázni, azt a helybeli műkedvelők izléstükkel a legnagyobb mértékben be fogják mutatni. Ugy éreztem játékukat, mint a felkelő napot, amely bitorfénnyel beárnyékozza a horizontot.

A dirigensi pulpituson ott láttam az ifjabb Boldis drt, ki mint karmester fényes kvalitásainak adja tanjelét. Az egész műsört ő tanítja be s fényleg az általa betanított darabok mindegyike a legbizosabb zenekari kezelést s dologbeli tudást követeli, melynek Boldis igen fényesen megfelel. Oly ügyesen kezeli a karmesteri pálcát, mintha egész életét ennek a hivatásnak szentelte volna.

Andalits Irma művészi játékát felesleges külön kiemelni. Hiszen perfekt tudásával s briliáns technikájával már is meghódította közönségünket, mely nem egyszer elismerésben részesítette a művésznő játékát.

Dr. Lax Ernőné játékának bizonyos eleganciát kölcsönöz azzal, hogy nem tuloz billentésseivel, nem erőlteti a zongora dinamikai előnyeit, hanem teljesen alkalmazkodik színészében, technikai meneteiben és főleg feltölgásban művésztársainak felfogásához.

Petrás, Józsa, Löwy, Krompacszy, Boldizsár stb. játéka szintén kifogástalan.

Dicsérendő műkedvelőinknek az a páratlan lelkesülése és buzgalma, mely őket a zeneművészet kultiválásában sarkalja. Aki szépet hallani s nemosen szórakozni akar, az ragadjja meg az alkalmat s hallgassa meg derék műkedvelőink mai művészi előadását.

HIREK.

Műkedvelői színelőadás. Még bizonyára élénk emlékeztében lesz olvasóinknak az a nagysikerű előadás, melyet műkedvelői színezeink a nyár folyamán Stubnyafürdőn rendeztek, majd épen a nagy sikerre való tekintettel Mártonban is megismételték. — Mint halljuk, a hívatásos színészekről oly gondosan elkeltült városluk, a műkedvelők jóvoltából télen sem lesz teljesen színpadi élvezet nélkül. Ugyanazok a kezek, melyek a nyári előadást oly sikeressé tették, fáradoznak rajta, hogy február végére megteremtse nek egy hasonlóan pompás előadást. Ezuttal egy háromfelvonásos bohózat, Guthi és Rákosi kacagató „Tartalékos férj”-e kerül színre, amelyet annak idején a Vigszínház sorozott kasszadarabjai közé. Az egyes szerepeket, miként értesültünk, a következő urak és úrlányok vállalták el: Dr. Boleman Jánosné, Józsa Mihályné, Kosuth Anna, Soltész Sándorné, dr. Boldis Dezso, Krompaszky Ede, Moskóczy József, Petrács Mihály, dr. Rakovszky Iván, Wunder József, Záborszky Nándor és Záthureczky Miklós. A rendezés munkáját dr. Rakovszky Iván végzi, akinek színpadi ismeretei már magábanvéve biztató színben tünteti fel az előadást. — ▲ tisztá jövedelem a Fmke turócmezei választmányá járára fordították.

Oseposányi Ferenó temetése. Vármegyénk nyugalmazott főügyészt az elmult hétfőn temették el rokoni, ismerősei és jóbarátainak nagy részvétele mellett. A temetési szertartást Rosza János ivánkófalvi ág. ev. ref. lelkész végezte. A végítészteségen ott láttuk vármegyénk főispánját és alispánját, továbbá a megyei tisztikar legnagyobb részét. Az áldott emlékü öreg urat korán elhunyt leánya és unokája mellé hantolták el.

Kivonozás. A m. kir. pénzügyminiszter Witticzky István számvetőségi gyakornokot számtisztté nevezte ki s egyben megbizta a stubnyafürdői járási számvetői teendőik ellátásával.

A gazdasági szaktanár felolvasása. Csandány Béla gazdasági szaktanár az elmult héten Tarnón tartott felolvasást az állattenyésztésről. A felolvasásra, mely az állami iskolák tantermében folyt le, a közönség gazdaközönsége teljes számban megjelent s nagy érdeklődéssel hallgatta a gazdasági tanár szakszerű fejtegetéseit. Mint értesültünk, a jövő héten Folkusfalván megismétli a felolvasást.

Hangverseny. Műkedvelőinknek ma d. u. 5 órák az állami iskolák tornatermében tartandó hangversenye iránt oly széleskörű az érdeklődés, hogy a jegyek nagy része már elővételben elfogyott. Az ülőhelyek számzatlanok. A rendezőség kéri a t. közönséget, hogy szíveskedjenek pontosan megjelenni. Belépőjegy ára 1 kor. diákjegy 30 fillér. A műsor a következő: 1. Eckert, Hajósdal. Eneki a dalárda. 2. a) Grieg, Monuett. b) Huszka, Keringő. Előadja a zenekar. 3. Monolog. Előadja ifj. Józsa Mihályné. 4. Liszt F., Tarantella. Zongorán előadja Andalts Irma. 5. Raffi, Cavatina, Hegedűn előadja Lövy Kornél, zongorán kíséri Boldis Dezso dr. 6. Lehár: Egyveleg a Vig özevegéből. Előadja a zenekar. 7. Népdalok. Eneki a férfdalokör. 10 perc szünet. 8. Thiele R.: Rinaldo Rinal-

dini. Rémes opera 1 felvonásban és 5 gyllkossággal. Fordították: Dr. Laz Ernő és Krompaszky Ede. Személyek: Rinaldini — Krompaszky Ede; Laura, a leánya — Teltsch Gézáné; Szurdlo Memmo, rabló — Petrács Mihály; Nyuzdmeg Beppo — Wunder József; Ben Rafael del la Paletta, festő — dr. Boldis D. Színhely: sötét erdő sűrűjében. Karmester és zenekari kíséret: dr. Laz Ernőné. — Műkedvelőink ismert gárdáját főfősleges ajánlanunk. Mindenki emlékezni fog még tavalyi ilyenmű hangversenyeik kiválóságára.

Szolgálati jubileum. Bagaméry László, a helybeli vasuti állomás rakamoka a folyó hó 4-én ünnepli huszonöt éves szolgálati jubileumát. Mint értesültünk, barátai és ismerősei ez alkalommal társasvacsorát rendeznek a kiváló szorgalmu és közszeretben álló tisztviselőnek. Az üdvözlők közé mi is őszinte szívvvel csatlakozunk s igaz lelkünkkel kívánjuk, hogy a mi Bagaméry bácsink még az ötéves szolgálati jubileumát is oly jó egészségben ünnepelhesse meg, mint aminőnek jelenleg örönd.

Mulatságok. A stubnyafürdői és környékbeli izraelita ifjuság 1908. évi február hó 8-án Stubnyafürdőn a Lichtenstein-féle szálloda összes termeiben jótékonycélú táncmulatságot rendez. Belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Fellülizetéseket köszönnel fogad s hirlapilag nyugtázta a rendezőbizottság. Kezdeté este 8 órák. — A turóc-szentmártoni szervezett munkásság Turóc-szentmártonban, 1908. évi február hó 8-án, a „Dom” szálló összes termeiben világópostával egybekötött táncmulatságot rendez. Belépő díj: uraknak 2 korona, hölgyeknek 1 korona, családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órák. Az esetleges tisztá jövedelem a szakszervezetek könyvtárainak gyarapítására fordítatik. Fellülizetéseket a nemcs óra való tekintettel köszönnel fogad a rendezőség. — A „Turóc-Szucsányi Ifjusági Egyesület” i. évi február hó 2-án a Rosenfeld-féle vendéglő összes termeiben műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté este fél 8 órák. Fellülizetéseket köszönnel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A tisztá jövedelem az egyleti könyvtár javára fog fordítani. Jegyek előre válthatók Cseaszó Imre áll iskolai igazgató urnál. Műsor a pénztárnál lesz kapható. Belépő-díj: előadás-hoz I. hely 2 kor., II. hely 1.50 kor., III. hely 1 kor. A táncmulatságra uraknak 1 k.

A kórház javára rendezett megyebál alkalmából utólagosan fellülizetett Löveinger Armin 5 koronát.

Munkásszerenosiséltenség. A folyó hó 27-én a kassa-oderbergi vasut főműhelye előtt Novicska Oszkár lakatost, saját vigyázatlansága folytán, elütötte egy tolató mozdony. Sérülései azonban nem életveszélyesek.

Köszöntővaj. Kazár Iván ruttkai munkást épp akkor fogta le a csendőrség, midőn az állomáson felhalmozott szénből jól megrakodva, teli zsákkal elillanni készült. A köszöntővajt a csendőrség a turóc-szentmártoni járásbíró-sághoz kísérte be.

A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgálatja a segítőszerkeket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszataszító íze van. A „Scott-féle

Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejjel; a csukamájolaj összes gyógyerejét tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerertárban.

Isermetlen tolvajok. Benyó József turáni lakos istállóját eddig ismeretlen tettesek feltörték s abból az ott talált sertéseket és szárnysokat magukkal vize megurottak. A csendőrség nyomozza az ismeretlen tolvajokat. Ugyanez éjjel berörték Stetko Milán istálló-jába is, honnét szintén több értékes holmit elemltek.

Csernova még nem nyugodt. A csernovai izgatók és a nép velük tartó töredéke még mindig nem akar megnyugodni. Megengedték, hogy a közigazgatásilag bezárt templomban vasárnap délutánonként ájtatosságot tarthassanak, de az izgatók nem akarják megtrtni a templomban a magyarokhoz áttérteket és a magyar jelöltekre szavazókat. Üldöztek azokat, akik a magyarok adakozásából eredő pénzbeli segítségben és másféle támogatásban részesültek. Az a hír, hogy a belügyminiszter Andaházy Pál volt rózsahegyí főszoalabíró ellen a csernovai események miatt fogolyim vizsgálatot rendelt el, helyreigazításra szorul. A belügyminiszter a vizsgálat megindítását csak arra rendelte el, vajjon a csernovai véres eseményeken szereplő hatóságí személyek nem következtek el inkorrektsgéget. Andaházy Pált különben a legutóbbi tisztujtítás alkalmával árvaszéki ülőkké választották meg.

Tolvajcsemeték. Sedivi Jánosné és Rusznyak Máriaí azért jelentette fel a helybeli csendőrség a kir. járásbírósnágnál, mert alig 12 éves gyermekeiket közszenlőpásra bujtották fel. A tolvajlást a vasuti állomás személyzete észrevette s a tolvajcsemetéket a csendőrségnek átszoalgtattá.

Eggor pasztillá gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél és elnyálkásodásnál, feltumulhatatlanok a torok és légzési szervek működési zavarainál, a gyomrot nem ronjták és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerertárban és drogériában. Doboza 1 korona és két korona (Próbadoboz 50 fill.) Főraktár Nádor gyógyszerertár, Budapest. VI., Váci-körút 17.

A liment. Capsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszertű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Limentet való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás az altstnek Limentetel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úvegeben: 40 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerertárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Limentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti úveget elfogadni.

ISKOLAI ÜGYEK.

Szabad locumli előadások Liptószentmiklóson. Február 8. A vén cigány. Melodráma. A zongorarészt játssa Schöntag Ilona k. a., a szöveget szavalja Benedek Zoltán ur. Steier Lajos ur: A művészet az építészetben, vetített képekkel. Február 15. Sándor István: A stil az iparművészetben, vetített képekkel. Ámon Ottó: A bakfis keservei. Monolog, előadja Szántó Blanka k. a. Február 22. Besztercey György: A magyar lyra és zene történeti fejlődése. Zenekísérettel, magánénekekkel, egyes férfikarokkal, Zongorán kíséri: Schöntag Ilona k. a. A darabban előforduló magán szereplők: Prologus, szavalja: Benedek Zoltán ur. Magánéneket adnak elő: Benedek Z., Nittinger A., Schwab R. urak. Schöntag Gizi k. a. és Blau Dezső polg. isk. tanuló. Az előadások kezdete este 6 órakor. Vasárnapi népies előadások: Február 2. Sándor István: Népművészet a házi iparban, vetített képekkel. Február 9. Lucia János: A növények szeszartalma és az alkohol. Vetített képekkel. Február 19. Reöthy Vladimir: 1848 előtti és utáni társadalom. Vetített képekkel.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a hamisítást — kérjük figyelembe venni.

iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető **legjobb erősítő szer.** Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniuk, amikor gyengék, fáradtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 R 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

KÖZGAZDASÁG.

A sertések kényszeroltása.

Gazdaközönségünk leginkább érzi azon pótolhatatlan károkat, melyeket a sertésvész évről-évre okoz a sertésállomány között. Amely községben feltűnt fejt a vész, ha csak idejekorán meg nem tétetnek a kellő óvintézkedések, okvetetlen kipusztul az állomány. Ugyannyira, hogy alig marad magnak való az egész faluban.

Most már csak az a kérdés, hogy a jelenleg életbeléptetett óvrendszabályok elégségesek-e arra, hogy a vész kiújulását, vagy annak továbbterjedését megakadályozzák?

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy bármily gondosan történik is a beteg állatok elkülönítése és a betegség megszűnte után a vést terjesztő tárgyak fertőtlenítése, a végezt óvintézkedések még sem elégségesek arra, hogy a fertőző betegség csiráit teljesen hatástalanokká tegyék.

Tény az, hogy a fertőző kró elleni védekezés leghelyesebb és a gyakorlatban is leginkább bevált módja a védőoltás. Jelenleg csakis az oltás által fojtható, vagy korlátozható az az állati betegség, melyet közönséges néven sertésorbáncnak ismerünk. Épp ezért a védőoltás alkalmazása, nem biztató tisztán a sertés tulajdonosok tetszésére, vagy belátására, mert az oltások sikere teljesen attól függ, hogy ez nemcsak elszórtan alkalmaztassék, hanem az egész község sertésállományára kiterjedőleg.

Ennélfogva meg kell a módot adni arra, hogy a közigazgatási hatóságok, a betegség fellépése esetén, a fertőzött község vagy major területén az oltások kényszerrel való alkalmazását foganatosíthassák.

Miután azonban az 1888. évi VII. t. e. 103. szakasza az orbánc beoltását hatósági engedélytől teszi függővé és a tulajdonos beleegyezése nélkül a kötelező oltás el nem rendelhető, az idézett törvény szakasza, a kor kívánalmaihoz képest, az általunk is ismertetett irányban, feltétlen megváltoztatandó volna. Ezt a célt szolgálja legújabbban Bars vármegye törvényhatósága, midőn a kötelező oltások végezt szabályrendeletet alkotott.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

A REKLAM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pártatlan pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

Az Iparbank Turócszentmártonban

miut az Első magyar általános biztosító társaság főügynöksége

elfogad biztosításokat:

- a) tüzkár ellen, b) szállítmányi károk ellen, c) jégkárok ellen, d) letörés ellen, e) az ember életére.

Életbiztosítási módozatai kiterjednek:

- a) halálesetre szóló biztosításokra; b) vegyes, azaz elérésre és halálesetre szóló biztosításokra; c) kiházasítási biztosításokra.

Életbiztosításai érvényesek a természetes elhalálozáson kívül:

1. a háboru veszélyeire minden pótdíj nélkül;
2. a párhaj esetére;
3. az öngyilkosság folytán bekövetkező halál esetére;
4. baleset folytán történő elhalálozás esetére;

A kötvény feltételek szerint

Óh Jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatása

Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadozoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája hamar meggyógyított!

Kapható Turócszentmártonban: Toperczer Sándor gyógyszerárakban

József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület.

„Csak egy virágszálát!”

Segfinomabb magyar gyártmányu csontlevélpapir diszes dobozokban 2-40 és 3 kor. árban kapható

Moskóczi Ferencné

könyv- és papirkereskedésében Turócszentmárton.

„Csak egy virágszálát!” a legjobb fehér lensejtből készült magyar gyártmányu, kitiűny enyvezésű és simításu csontlevélpapir, mely tulajdonságai miatt a legjobb külföldi gyártmányokkal sikeresen versenyez. Ezen levélpapir vételével mindenki a „József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület” célját istápolja, hazánkban a szegénysorsu tűdőbetegeket az életnek visszaadni segít.

A legnagyobb boldogság abban rejlik, hogy szenvedő embertársaink kinjait csillapítsuk és nyomorát enyhítsük.

Augusztia főhercegnő.

Pontosság! (Szempontosság!) Saját érdekében hirdesson kisérőlag LEOPOLD GYULA hirdetésel iróddás által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 csop. (Budapesti lapvétel) g.

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan: **Garvens-szivattyut**

Garvens-művek, WIEN XX/2.

Levegős magyar és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sóborszesz az

ERŐ SÓBORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a **KOSMOS** vegyszert és kozmetikai laboratorium. **GYŐR, BAROSS-UT.**

Csemege-konzervek

BARTA-féle edes gyümölcskonzervek, szőlő, szőlő, gombó, hús- és fűszér-konzervek, nemese borocikát, legkiválóbb minőségben szállít - előkelőbb fűszereket készíttélvel is a

BÉLHURUT

(hasmenés), gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle fokétes áfonyagyógybőr, kapható gyógyszerüzeknél, 5 áruval 3 k-ért bérmentve szállít

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Szepesmegye). - Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítáára a leghatásosabb készítmény a **KRIEGERER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**

Rendkívül kellemes ízű, erősíti, tisztítja a vért.

Kis Üveg ára 8-20 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárkban. Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS

elismert legolcsóbb, legzölidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

DIGESTOL GLÜCK

alleginkéltehető emésztőpor

Doboz 2 kor.

Postal azárít Ólódás. **FÉBER GALAMB-GYÓGYSZERTÁR** BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Meglepió haladás!

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta férget a lakásban ép úgy, mint mindennemű honyót, vöröset levéltétet és egyéb kár- és vértényben kárkony állatkákat és azok petéit azonnal megöli.

Legmegbízhatóbb védőeser szennyeg és darás ellen.

Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosított a feltétlen eredmény.

Vesérképviselőik Magyarországi részere: **DIAMANT és VADAS** Budapest, VII., Damjanich-u. 36. - Telefon 21-51.

BOGDÁNY

Szerencséje páratlan!

Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis

BOGDÁNY S.

lovarosi sorsjeggyiroda r.-t.-nál

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS **KÉZPASZTÁJA**

8 nap alatt készen áll. Tégely K 1-30

Dr. KOVÁCS gyógytára Budapest, Gyár-utca 17.

„Tollas-útkök” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal

Beretvás - MIGRAIN - pasztillát, mely 6 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. - Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Férek-ter **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszerár KISPEST, utca 2.

Ingyen postal szállítási 8 doboz rendeléssel.

PÁRIS SZÁJLÓDA

Szállóda: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szobor, 230 k-ú fallobo. Kiszolgálásul és villanyvilágításul együtt. Fűtők, meleges kárház, étterem. Vilamos vasút-megállóhely az összes pályaudvarok és hálók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

hemoptiail rendelő-írószeto

1000 betegkönyvben ememelők száma

Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szórmunkáru előszagok és az egész világon elvannak terjedve.

Első és legnagyobb molylár ellen védő részv. társ.

Mintát kívánatra ingyen küldök!

Schloesser, Germain & Co.

Francia cognacgyár

főraktára

Wix Miksánál

Turócszentmártonban,

fűszer, csemege, déligyümölcs, szesz-italok, borok, üveg- és porcellán-árak nagy raktára.

Mintát kívánatra ingyen küldök!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az ország minden részében előnyösen ismert, 1810-ben alapított

HATLENBERGER BÉLA, KASSA

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosógási céget Turócsvármegye részére én képviselem. — Elvállalok a legutóbbi árak mellett festés és vegyi tisztításra férfi és női ruhákat, függönyöket, nyakkendőket, kézimunkát, kesztyűket stb.; továbbá gőzmosás s vasalásra gallérokat, kézelőket, ingeket stb. Gyász esetben ruhák soronkívül festetnek feketeire. A felek a képviselő igénybevétele által megszabadulnak a csomagolás kellemtelenségeitől, valamint a postaköltségektől.

REISZ LIPÓT, Turócszentmárton.

3-4 középiskolát végzett fiu

tanoncúl

felvétetik MOSKÓCZI FERENCNE

könyv- és papirkereskedésében

Turócszentmártonban.

Egy új utcára nyíló

földszintes ház szabadkézből eladó.

Bővebb Felvilágosítás **Höfeles Joachim** ácsmesternél Turócszentmárton.

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedése

Turócszentmárton.

Szállít 5 kg. csomagokban kifizető minőségű

KÁVÉT

12-50-15- koronáért bérmentve.

TÉLI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1907. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:

Gyv. ind.	délután 3:30,	érk. este	10:21
Szv. "	dél előtt 9:20,	" este	7:56
Gyv. "	reggel 7:15,	" délután	1:38
Vv. "	éjjel 11:10,	" déléltől	11:41
Szv. "	délután 5:35,	" reggel	4:18
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:07, é. reg. 7:41			

Turócszentmárton—Ruttká:

Gyv. ind.	délután 1:39,	érk. délután	1:47
Szv. "	este 7:57,	" este	8:06
Gyv. "	" 10:22,	" "	10:30
Szv. "	reggel 4:20,	" reggel	4:30
Vv. "	" 7:42,	" reggel	8:01
Vv. "	dél előtt 11:42,	" déléltől	11:53

Budapest ny. p. u.—Zsolna:

Gyv. ind.	reggel 7:20,	érk. délután	1:33
Szv. "	" 9:20,	" este	8:30
Gyv. "	este 6:55,	" éjjel	12:24
Szv. "	" 10:30,	" reggel	7:16

Turócszentmárton—Budapest:

Gyv. ind.	reggel 6:08,	érk. délután	12:40
Szv. "	" 8:41,	" este	7:05
Gyv. "	délután 2:54,	" "	9:10
Vv. "	" 4:57,	" reggel	5:20
Szv. "	este 11:35,	" déléltől	9:45
Jánoshegyre i. d. u. 12.06, é. d. u. 3:27			

Ruttká—Turócszentmárton:

Gyv. ind.	délután 2:45,	érk. délután	2:53
Szv. "	reggel 8:30,	" reggel	8:40
Gyv. "	" 5:59,	" "	6:07
Szv. "	este 11:22,	" este	11:33
Vv. "	délután 4:45,	" délután	4:56
Vv. "	dél előtt 11:16,	" "	11:33

Zsolna—Budapest ny. p. u.:

Gyv. ind.	éjjel 3:46,	érk. reggel	9:25
Szv. "	reggel 7:18,	" este	5:55
Gyv. "	délután 3:14,	" "	9:45
Szv. "	este 9:15,	" reggel	6:35

A cs. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:

Szv. ind.	reggel 5:30,	érk. délután	12:24
Szv. "	" 7:40,	" "	2:04
Gyv. "	délután 12:05,	" "	5:30
Szv. "	" 12:35,	" este	8:08
Szv. "	" 3:52,	" "	11:03
Gyv. "	este 7:42,	" "	12:08

Ruttká—Kassa.

Gyv. ind.	reggel 4:05,	érk. déléltől	8:35
Szv. ind.	reggel 4:57,	érk. déléltől	11:55
Szv. "	" 8:35,	" délután	3:45
Gyv. "	délután 12:30,	" "	5:03
Szv. "	" 2:30,	" este	8:55
Szv. "	" 4:18,	" éjjel	11:35
Liptószentmiklósta Svz. i. este 8:44 é. 10:10			

Ruttká—Zsolna:

Szv. ind.	reggel 4:48,	érk. reggel	5:15
Szv. "	délután 12:50,	" délután	1:20
Szv. "	" 2:21,	" "	2:45
Gyv. "	" 5:38,	" este	6:00
Szv. "	este 8:33,	" "	9:00
Szv. "	éjjel 11:17,	" éjjel	11:45
Gyv. "	" 12:12,	" "	12:34
Vv. "	dél előtt 8:13,	" déléltől	8:39

Zsolna—Ruttká:

Gyv. ind.	reggel 3:39,	érk. reggel	4:01
Szv. ind.	reggel 4:21,	érk. reggel	4:47
Szv. "	" 7:40,	" déléltől	8:12
Gyv. "	délután 12:04,	" délután	12:26
Szv. "	délután 1:55,	" "	2:20
Szv. "	" 3:33,	" "	4:00
Szv. "	este 9:01,	" este	9:30
Szv. "	este 7:20,	" "	7:50

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.22
"	10.05	"	Breslau	"	5.55
"	1.14	"	Oderberg	"	2.57
"	5.59	"	Ruttká	"	10.30
"	12.40	érk.	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tülfekecsatlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között.

7.15	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55	i. Budapest ny. p. u. é.	25	9.45	
1.47	10.30	é. Ruttká	i.	5.59	2.45	1.33	12.24	é. Zsolna	i. 3.46	3.14
—	5.55	Breslau	"	10.05	6.10	10.35	5.55	" Breslau	"	10.05
—	11.22	Berlin (Fridrstr.)	"	4.39	11.31	5.25	11.21	" Berlin (Fridrstr.)	"	4.39

Védjegy: „Horgony!”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék

egy régióknak bizonyult háziáru, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szemek bizonyult közönségnél, oszánál és meghűléseknel, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosaak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K.1.40 és K.2- és úgyszólván minden gyógyszerértára kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerértára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Turócsvármegyei raktár: Schönaich Viktor gyógyszerésznél Znióváralján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.